

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра економіки та готельно-ресторанного бізнесу

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ
Завідувач кафедри
_____ /О.А. Марченко
(протокол №2 від 10.10.2020р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТА В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **051 Економіка**

Освітня програма **«Економіка та адміністрування в охороні здоров'я»**

Розробники: д.е.н., професор кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу Марченко О.А.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

«Економіка та адміністрування в охороні здоров'я» _____ С.С. Біляєв

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Ступінь вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 051 Економіка Освітня програма: «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я»	Вибіркова	
Блоків – 2 у тому числі: курсова робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		3-й	
		Лекції	
		36 год.	
		Практичні, семінарські	
		60 год.	
		Лабораторні	
	-	-	
	Навчальна практика		
	-	-	
	Самостійна робота		
	84 год.		
Тижневих годин - 6		Вид контролю залік	

2. Мета навчальної дисципліни

Місце дисципліни у освітній програмі: вибіркова.

Мета вивчення курсу — сформувати сучасне управлінське мислення, засвоїти систему спеціальних знань у галузі управління закладами охорони здоров'я, сформувати вміння з розробки та реалізації планування роботи закладів у галузі охорони здоров'я, прийняття адекватних рішень при створенні та використанні операційних підсистем у галузі охорони здоров'я.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

ФК 1	Глибоке розуміння взаємовпливу економічних явищ і процесів, усвідомлення соціальної важливості професії економіста. Мотивація до чесної та продуктивної роботи, професійного і особистісного вдосконалення.
ФК 2	Уміння започатковувати електронний бізнес, комплексно автоматизувати діяльність організацій.
ФК 4	Уміння формувати документацію по проекту.
ФК 10	Розуміння державної та світової економічної політики.
ФК 15	Проводити наукові дослідження з проблемних питань економічних систем.

4. Результати навчання

ПРН 2	Уміння проводити індуктивні та дедуктивні міркування для формування висновків щодо економічних явищ і процесів.
ПРН 3	Уміння опрацьовувати якісні і кількісні дані щодо діяльності підприємства, визначати галузеву економічну динаміку.
ПРН 4	Уміння приймати обґрунтовані виважені рішення для управління економічними об'єктами чи процесами.
ПРН 7	Уміння аналізувати отримання, розподіл і використання ресурсів окремих підприємств, галузей економіки, державної економічної системи та прогнозувати наслідки для економічного і соціального благополуччя. Готовність удосконалювати засоби взаємодії суб'єктів господарювання (домогосподарств, організацій, державних структур).
ПРН 8	Здатність аналізувати економічні явища в історичній ретроспективі та формувати прогноз на найближче та віддалене майбутнє.
ПРН 9	Володіння методами системного управління підприємством.
ПРН 10	Уміння ефективно розв'язувати соціально-економічні проблеми управління шляхом їх формалізації, вибору методів і інструментів їх реалізації.
ПРН 16	Вміння проаналізувати та оцінити економічну політику країни та визначити тенденції світової економіки.
ПРН 17	Уміння моделювати та удосконалювати бізнес-процеси.
ПРН 18	Уміння визначати важливі економічні показники – собівартість виробництва, затрати праці, прибутковість проектів; контролювати взаєморозрахунки з контрагентами; розподіляти бюджет.

ПРН 19	Уміння проектування та впровадження сучасних інвестиційних проектів для організації власного бізнесу.
ПРН 21	Здатність враховувати історичний, політичний, екологічний і соціальний контекст при аналізі економічних явищ.
ПРН 22	Уміння використовувати інформаційні системи для організації електронного бізнесу, автоматизації діяльності організації, виходу на міжнародний ринок за допомогою Інтернет - середовища.
ПРН 23	Знання методики викладання економічних дисципліни.
ПРН 24	Використання сучасних інформаційних технологій в економіці для збирання, аналізу даних роботи підприємства, моніторингу його бізнес-процесів.

5. Програма навчальної дисципліни

Блок I. Державне регулювання охорони здоров'я

Тема 1. Історичні аспекти управління охороною здоров'я

Управління медичною практикою у Стародавньому світі: Месопотамія; Стародавня Індія; Стародавній Китай; Персія; Стародавня Греція. Принципи медичної практики, запроваджені Гіппократом. Основні положення медичної етики, викладені у клятві Гіппократа. Розвиток управління медичною практикою в після гіппократів період.

Внесок український лікарів і політичних діячів у розвиток медичної справи: Ю. Дрогобич (1450–1494 рр.); митрополит Петро Могила (1596–1647).

Система управління охороною здоров'я в Українській народній республіці (1917–1921 рр). Історія радянської системи охорони здоров'я.

Історія управління охороною здоров'я України в період переходу до ринкових відносин.

Історія виникнення фармації. Народна медицина. Розвиток фармації в античному світі. Фармація в середні віки: вплив на розвиток фармації Салернської школи. Вплив на розвиток фармації Парацельса. Розвиток фармації в нові та новітні часи.

Розвиток фармації в Київській Русі. Аптекарска справа в Україні у XIV— на початку XX ст. Розвиток фармації в Україні в період переходу до ринкових відносин.

Тема 2. Міжнародні моделі організації та фінансування охорони здоров'я

Міжнародні норми, стандарти, правові акти Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я, Міжнародної Організації праці, пов'язані з розробкою принципів фінансування та організації галузі охорони здоров'я. Ринкова модель охорони здоров'я. Соціальна модель охорони здоров'я: системи Беверіджа, Бісмарка, Семашко. Суспільно-приватна модель організації охорони здоров'я. Системи фінансування галузі охорони здоров'я: фінансування із громадських і приватних фондів. Поняття про громадські та приватні страхові фонди.

Тема 3. Міжнародні засади формування державної політики та управління медичною допомогою

Міжнародні підходи до визначення політики сприяння здоров'ю та пропаганди здорового способу життя. Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров'я. Загальні стратегії сприяння суспільній відповідальності за здоров'я, визначені Оттавською хартією і Джакартською декларацією.

Формування державної політики і управління медичною допомогою у країнах з розвиненою системою охорони здоров'я: досвід Франції, Канади, Великобританії, Швеції, США.

Досвід запровадження системи страхової медицини у країнах східної та центральної Європи.

Формування державної політики і управління охороною здоров'я у країнах із системою охорони здоров'я, що розвивається: Індія, Малі та ін.

Тема 4. Державна політика і державне регулювання медичною та фармацевтичною діяльністю в Україні

Зміст і напрями адміністративних реформ у галузі охорони здоров'я України. Концепція розвитку охорони здоров'я населення України. Формування кадрової політики в галузі охорони здоров'я.

Гарантований рівень медичної допомоги. Якість і стандарти медичної допомоги.

Державна політика і управління у сфері створення, виробництва, контролю якості та реалізації лікарських засобів.

Забезпечення санітарно-протиепідемічного благополуччя. Нормативно-правова база реформування галузі охорони здоров'я.

Тема 5. Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління

Теорія організації і управління системою охорони здоров'я. Заклад охорони здоров'я як відкрита система. Основні підсистеми. Елементи зовнішнього середовища установ охорони здоров'я. Фактори прямого і непрямого впливу.

Елементи внутрішнього середовища та їх взаємозв'язок. Заклади охорони здоров'я. Поняття про лікувально-профілактичні заклади: лікарняні заклади; спеціалізовані лікарні (лікувально-профілактичні заклади особливого типу; диспансери; амбулаторно-поліклінічні заклади; заклади переливання крові, швидкої та невідкладної медичної допомоги; санаторно-курортні). Санітарно-профілактичні заклади. Заклади санітарної просвіти. Фармацевтичні (аптечні) заклади. Заклади медико-соціального захисту. Інші заклади системи охорони здоров'я.

Особливості організації і функціонування установ охорони здоров'я різних організаційно-правових форм.

Ліцензування та акредитація лікувально-профілактичних закладів.

Ліцензування та акредитація аптечних закладів.

Блок II. Основи управління закладами охорони здоров'я

Тема 6. Управління технологічними операціями в медичному та фармацевтичному бізнесі

Технологічні засади забезпечення якісної медичної допомоги. Загальні технології профілактики, діагностики та лікування: клінічна медицина; біотехнології; нанотехнології; технології генної інженерії діагностики та лікування; телемедичні технології; хіміко-фармацевтичні технології; автоматизовані технології експертизи якості надання медичної допомоги; інформаційні технології; організаційні технології; технології профілактики і реабілітації пацієнтів; управлінські технології; дистанційні освітні технології.

Основні нормативно-правові та технологічні положення створення, виробництва, контролю якості та реалізації лікарських засобів.

Тема 7. Управління інформаційними системами в медичному та фармацевтичному бізнесі

Сучасний стан системи медико-статистичної інформації в Україні.

Модель інформаційного забезпечення в умовах адміністративно-командної та демократичної систем управління медичною допомогою.

Концептуальні положення застосування інформаційних технологій у системі аналізу стану захворюваності населення. Інформаційні технології та їх впровадження в розбудову системи аналізу стану медичної допомоги. Програмне забезпечення інформаційної системи аналізу стану захворюваності. Програмний комплекс

Лікарняного Канцер-Реєстру. Загальні принципи інформаційних потоків системи обов'язкового медичного страхування.

Інформаційне забезпечення управління фармацевтичними закладами.

Документаційне забезпечення закладів охорони здоров'я. Організація та ведення діловодства в медичних установах.

Тема 8. Управління персоналом закладів охорони здоров'я

Світові тенденції формування кадрової політики системи охорони здоров'я та системи охорони громадського здоров'я.

Система підготовки медичних кадрів в Україні. Управління розвитком персоналу системи охорони здоров'я. Поняття про підвищення кваліфікації та атестацію медичних працівників. Кваліфікаційні вимоги до суб'єктів хазяйнування, що займаються медичною практикою. Концептуальні засади підготовки фахівців у галузі громадського здоров'я в Україні. Система підготовки управлінських кадрів: лікарів-управлінців і менеджерів для державних лікувально-профілактичних закладів. Концептуальні засади підготовки менеджерів для медичного бізнесу.

Поняття про штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я. Лікарські посади в закладах охорони здоров'я. Провізорські посади в закладах охорони здоров'я. Штатний розклад працівників закладу охорони здоров'я. Посадові обов'язки працівників закладів охорони здоров'я.

Підготовка та використання фармацевтичних кадрів.

Тема №9. Фінансовий менеджмент

Сутність фінансів. Особливі ознаки фінансів. Джерела формування коштів систем охорони здоров'я. Визначення поняття «фінансові ресурси». Об'єкт та суб'єкт фінансів. Класифікація фінансових ресурсів. Особливі ознаки фінансів. Основні джерела формування коштів в охороні здоров'я. Фінансові моделі систем охорони здоров'я, їх подібні та відмінні риси.

Тема №10. Бізнес планування в медичних закладах

Основні теоретичні засади бізнес-планування. Цілі та задачі бізнес-планування в медичному закладі. Методи планування. Правове регулювання та ліцензування. Стандарти надання медичної допомоги як інструменти акредитації.

Розвиток та сучасний стан міжнародної акредитації.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усьог о	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Блок I. Державне регулювання охорони здоров'я						
Тема №1. Історичні аспекти управління охороною здоров'я	24	4	8	-	-	12
Тема №2. Міжнародні моделі організації та фінансування охорони здоров'я	20	4	8	-	-	8
Тема №3. Міжнародні засади формування державної політики та управління медичною допомогою	18	4	6	-	-	8
Тема №4. Державна політика і державне регулювання медичною та фармацевтичною діяльністю в Україні	18	4	4	-	-	10
Тема №5. Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління	10	4	4			2
Разом за блоком I	90	20	30	-	-	40
Блок II. Основи управління закладами охорони здоров'я						
Тема №6. Управління технологічними операціями в медичному та фармацевтичному бізнесі	20	2	6	-	-	12
Тема №7. Управління інформаційними системами в медичному та фармацевтичному бізнесі	20	2	6			12
Тема №8. Управління персоналом закладів охорони здоров'я	24	4	6	-	-	-
Тема №9. Фінансовий менеджмент	20	4	6			10
Тема №10. Бізнес планування в медичних закладах	20	4	6			10
Разом за блоком II	90	16	30	-	-	44
Усього годин за семестр:	180	36	60	-	-	84

6. Теми лекцій

№	Назва теми лекції та теми, що вивчається	Кількість годин
1.	<p>Історичні аспекти управління охороною здоров'я Історичні етапи розвитку менеджменту. Історичні етапи розвитку організації охорони здоров'я в різних країнах світу. Історія організації охорони здоров'я в Україні. Історія розвитку аптекарської справи. Історія розвитку аптекарської справи в Україні</p>	4
2.	<p>Міжнародні моделі організації та фінансування охорони здоров'я Ринкова модель організації охорони здоров'я. Соціальна модель охорони здоров'я. Суспільно-приватна модель охорони здоров'я. Медичне страхування як система організаційних та фінансових заходів. Досвід країн Східної та Центральної Європи із запровадження системи медичного страхування.</p>	4
3.	<p>Міжнародні засади формування державної політики та управління медичною допомогою Організація охорони здоров'я в країнах з розвинутою системою медичної допомоги. Організація охорони здоров'я в країнах із системою медичної допомоги, що розвивається. Фармацевтична діяльність у різних країнах світу. Регулювання фармацевтичної діяльності в країнах ЄС.</p>	4
4.	<p>Державна політика і державне регулювання медичною та фармацевтичною діяльністю в Україні Міжнародні засади формування державної політики в галузі охорони здоров'я. Формування державної політики охорони здоров'я в Україні. Система охорони здоров'я в Україні. Державне регулювання фармацевтичної діяльності в Україні.</p>	4
5.	<p>Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління Поняття про організацію. Сутність та основні риси формальної організації. Загальні характеристики підприємств: види, особливості управління. Сутність та основні риси діяльності організацій охорони здоров'я. Некомерційні заклади охорони здоров'я. Комерційні заклади охорони здоров'я. Організація та порядок надання послуг у закладах охорони здоров'я. Зовнішнє середовище закладів охорони здоров'я. Класифікація закладів охорони здоров'я за сферою діяльності. Класифікація закладів охорони здоров'я за організаційно-правовою формою діяльності.</p>	4
6.	<p>Управління технологічними операціями в медичному та фармацевтичному бізнесі Стандартизація медичної допомоги: сутність та функції. Стандарти за ієрархією системи застосування</p>	2
7.	<p>Управління інформаційними системами в медичному та фармацевтичному бізнесі Інформаційні технології: мета, сутність, завдання. Державна політика інформатизації охорони здоров'я в Україні. Інформаційні системи, пов'язані з використанням глобальної інформаційної мережі Інтернет (на прикладі веб-сайту Міністерства охорони здоров'я України).</p>	2

	Телемедичні технології. Інформаційне забезпечення діяльності лікувально-профілактичного закладу. Медико-статистична інформація. Інформаційно-документаційне забезпечення діяльності в галузі охорони здоров'я.	
8.	Управління персоналом закладів охорони здоров'я Концептуальні засади управління кадрами в галузі охорони здоров'я. Система підготовки медичних кадрів в Україні. Система кваліфікаційних вимог до медичного та управлінського персоналу лікувально-профілактичних закладів. Організація праці працівників закладів охорони здоров'я. Підготовка провізорів та фармацевтів. Система кваліфікаційних вимог до фармацевтичних кадрів.	4
9.	Фінансовий менеджмент Сутність фінансового менеджменту Цілі фінансового менеджменту Функції фінансового менеджменту	4
10.	Бізнес планування в медичних закладах Цілі бізнес-плану Розділи бізнес-плану Фінансова частина Резюме бізнес-плану	4
	Разом:	36

7. Теми практичних занять

№з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1.	Історичні аспекти управління охороною здоров'я Еволюція наукового управління. Сучасні школи управління. Поняття менеджменту, функції менеджменту. Цілі та задачі менеджменту. Роль та задачі менеджера на підприємстві. Особливості менеджменту в охороні здоров'я.	усне опитування, тестування,	8
2.	Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління Сучасна концепція управління персоналом. Головні принципи управління персоналом. Планування роботи з персоналом медичних організацій. Основи організації праці персоналу медичних організацій. Розробка та проведення кадрової політики на підприємстві. Форми організації та оплати праці. Соціально-психологічні чинники керівництва персоналом в лікувальному закладі.	тестування, письмовий контроль	8

3.	Управління інформаційними системами в медичному та фармацевтичному бізнесі Комунікації та інформаційні системи. Джерела та види внутрішньої та зовнішньої інформації. Первинні та вторинні дані. Об'єктивна та суб'єктивна інформація.	усне опитування, письмовий контроль	6
4.	Управління персоналом закладів охорони здоров'я Типи структур управління організаціями. Лінійний та апаратний розподіл повноважень між керівниками. Методи та засоби управління медичним закладом. Стилi управління.	тестування, письмовий контроль	4
5.	Фінансовий менеджмент Сутність фінансів. Особливі ознаки фінансів. Джерела формування коштів систем охорони здоров'я. Бюджет, Бюджетні трансферти. Механізми формування бюджету в охороні здоров'я.	усне опитування, письмовий контроль	6
6.	Бізнес-планування в медичних закладах Основні теоретичні засади бізнес-планування. Цілі та задачі бізнес-планування в медичному закладі. Методи планування. Правове регулювання та ліцензування.	тестування	6
	Всього:		30

8. Самостійна робота.

№з/п	Назви теми	Кількість годин
1.	Історичні аспекти управління охороною здоров'я. Спробуйте обґрунтувати необхідність вивчення менеджменту для майбутнього лікаря. Наведіть приклади впливу сучасної науки управління на реформування галузі охорони здоров'я в Україні.	12
2.	Міжнародні моделі організації та фінансування охорони здоров'я Соціальна роль сфери охорони здоров'я. Організаційна структура вітчизняної системи охорони здоров'я та управління нею. Порівняльний аналіз зарубіжних систем охорони здоров'я населення. Підходи та методи аналізу європейських політик з охорони суспільного здоров'я. Напрями розвитку публічної політики у сфері охорони здоров'я в Україні.	8

3.	<p>Міжнародні засади формування державної політики та управління медичною допомогою Сутність економічного аналізу в охороні здоров'я. Мета економічного аналізу та практика його застосування. Методи визначення ефективності використання ресурсів медичних закладів. Показники за якими визначається обсяг медичної допомоги. Основні критерії та показники медичної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Основні критерії та показники соціальної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Основні критерії та показники економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Методи економічної оцінки альтернативних медичних втручань. Мета фармакоекономічного аналізу. Основні методи фармакоекономічного аналізу.</p>	8
4	<p>Державна політика і державне регулювання медичною та фармацевтичною діяльністю в Україні Основи економіки та фінансування у сфері охорони здоров'я. Фінансовий менеджмент у сфері охорони здоров'я. Теорія і практика медичного страхування. Управління обмеженими ресурсами. Система фінансування охорони здоров'я в умовах ринку. Методи оплати надавачів послуг. Ціноутворення в охороні здоров'я.</p>	10
5	<p>Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління Первинна медико-санітарна допомога. Роль амбулаторно- поліклінічних закладів у системі охорони здоров'я. Структура і управління амбулаторно-поліклінічною службою міста. Медамбулаторія (структура, штати, управління, функції, завдання). Поліклініка (структура, штати, управління, функції, завдання). Основні структурні підрозділи поліклініки та координація їх роботи. Реєстратура. Дільничний принцип роботи.</p>	2
6	<p>Управління технологічними процесами в медичному та фармацевтичному бізнесі Поняття і система медичного права. Джерела медичного права. Правове регулювання суспільних відносин в галузі охорони здоров'я України. Правове регулювання господарської діяльності у сфері охорони здоров'я. Права людини у сфері охорони здоров'я і механізми їх захисту. Правове регулювання фармацевтичної діяльності в Україні. Особливості правового регулювання медичної діяльності в зарубіжних країнах.</p>	14
7	<p>Управління інформаційними системами в медичному та фармацевтичному бізнесі Інформація та інформаційні системи. Значення інформаційної забезпечення в управлінні. Інформаційне забезпечення діяльності лікувально-профілактичного закладу. Основні принципи державної політики в сфері ліцензування. Загальний порядок видачі ліцензій з медичної практики.</p>	14

	Анулювання ліцензії. Акредитація закладів охорони здоров'я в Україні.	
8	Управління персоналом закладів охорони здоров'я Управління персоналом. Організація управління кадрами. Розвиток персоналу. Створення ефективної команди. Управління мобільністю кадрів. Конфлікт: поняття, структурні елементи, класифікація, види Особливості конфліктів в організаціях охорони здоров'я. Управління конфліктами. Технології врегулювання та профілактики конфліктів.	14
9	Фінансовий менеджмент Організаційне забезпечення фінансового менеджменту Цілі і завдання фінансових служб підприємств Інформаційне та правове забезпечення фінансового менеджменту	16
10	Бізнес планування в медичних закладах Сутнісна характеристика бізнес-планування Функції та цілі розробки бізнес-плану Формування інформаційного поля бізнес-плану Загальна методологія розробки бізнес-плану	16
	Разом:	84

9. Самостійна робота

Самостійна робота включає:

- підготовку до аудиторних занять (семінарів, практичних, лабораторних занять);
- опрацювання матеріалу лекцій;
- пошуково-аналітичну роботу щодо винесених для самостійного опрацювання окремих тем, модуля (блоку) тощо;
- підготовку та складання контрольних заходів (поточного, періодичного, підсумкового контролів), які враховуються як складові самостійної роботи освітнього компоненту;
- науково-дослідну роботу; збір та обробку матеріалів для виконання курсових робіт, підготовки рефератів, есе, презентації тощо.

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
1	Історичні аспекти управління охороною здоров'я.
2	Міжнародні моделі організації та фінансування охорони здоров'я
3	Міжнародні засади формування державної політики та управління медичною допомогою
4	Державна політика і державне регулювання медичною та фармацевтичною діяльністю в Україні
5	Заклади охорони здоров'я як об'єкт управління
6	Управління технологічними процесами в медичному та фармацевтичному бізнесі
7	Управління інформаційними системами в медичному та фармацевтичному бізнесі
8	Управління персоналом закладів охорони здоров'я

10. Методи навчання

Загально прийняті у сучасній педагогічній науці методи навчання прийнято розрізняти:

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемний;
- частково-пошуковий (евристичний);
- дослідницький.

2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу:

- словесні;
- наочні;
- практичні.

3. За організаційним характером навчання методи:

- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (подвійні) методи навчання тощо.

11. Форми і методи контролю

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні учитель ставить перед учнем декілька запитань, при фронтальному — серію логічно пов'язаних між собою питань перед усім класом. Правильність відповідей визначається учителем, коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.

Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, творів, переказів, диктантів, письмових заліків і под., які можуть бути короткочасними (15—20 хв.) і протягом усього уроку. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз).

Метод тестового контролю. Може бути безмашинним і машинним. В основі такого контролю лежать тести — спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у школярів певних знань, умінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в учнів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

12. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання діяльності студентів на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, за модуль здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна:

1. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010.– 288 с.
2. Решетников, А.В. Экономика и управление в здравоохранении: учебник и практикум для вузов. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 303 с. – Серия: Специалист.
3. Баєва О.В. Основи менеджменту охорони здоров'я: Навч.-метод.посібник.- К.: МАУП, 2007.-328 с.

Допоміжна:

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф.Радиш; передм. та заг. ред. проф. М.М.Білінської, проф. Я.Ф.Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. Ч. 1. – 396 с.
2. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф.Радиш; передм. та заг. ред. проф. М.М.Білінської, проф. Я.Ф.Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. Ч. 2. – 484 с
3. Державне управління охороною здоров'я в Україні: кол. моногр. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф.Радиш; передм. Т.Д.Бахтєєвої ; за заг. ред. проф. М.М.Білінської, проф. Я.Ф.Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. – 424 с.
3. Державне управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні : навч.-наук. вид. / авт. кол. : М.М.Білінська, Я.Ф.Радиш, І.В.Рожкова та ін. ; та заг. ред. проф. М.М.Білінської. – К. ; Львів : НАДУ, 2012. – 240 с.
4. Ляховченко Л. А. Актуальні питання фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я: теорія та практика : монографія / [Л. А. Ляховченко, В. Д. Долот, О.В. Поживілова, Я. Ф. Радиш]; за заг. ред. проф. Я. Ф. Радиша. – К. : Київ. 2012. – 212 с.

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua>